

'Afscheid nemen van je moeder is heel bijzonder'

De basiliek: volgens pastoor Vismans de parel aan het Stadserv van Schiedam.

FOTO: IRIS LUIJTEN

DOOD, GEWOON...

Dood, gewoon... In deze reeks interviews die eens per maand in deze krant verschijnt, krijgen markante Schiedammers indringende vragen voorgelegd door Helen Teunissen, directeur van Matrice Uitvaartbegeleiding. Een interview over de dood, over de uitvaart en daarmee een gesprek over het leven. In dit interview spreekt zij met pastoor Vismans van de Liduina Basiliek in Schiedam.

Helen Teunissen

FOTO: AAD VAN DER GRIENDT

SCHIEDAM - We ontmoeten elkaar in de tuin van de pastorie die bij de Basiliek staat, al meer dan 28 jaar dé plek van pastoor Vismans. "Na zoveel jaar kan ik me geen andere plek meer voorstellen. Ik vind het heerlijk om buiten te zijn, ik houd van terrasjes en zit hier lekker beschut. En, ik kan hier ook ongezien zitten. Dat lukt me niet altijd op een terrasje buiten de deur!"

Aan de Rotte

Pastoor Vismans werd geboren in Rotterdam in de crisistijd, 1934. "Die crisis heeft ons leven behoorlijk beïnvloed. Mijn moeder was huisvrouw met een groot talent: ze kon het geld goed beheren. Mijn vader was modelmaker bij Wilton Feijenoord, een echte handwerker. Ik heb nog steeds kasten in huis waaraan hij maanden heeft gewerkt, die kan ik echt niet weg doen. In 1939 verhuisden we naar Oud Mathenesse, tegen Schiedam aan. Gelukkig was het nog Rotterdam dus over de grens van Schiedam. Want in de heilige Schrift staat dat een profeet in eigen stad nooit wordt geëerd." Vismans heeft geen broers of zussen. "Dat is lastig, zeker nu mijn ouders niet meer leven kan ik geen herinneringen delen. Ik moet het doen met wat ik zelf nog weet."

Oorlog

"Als er geen oorlog zou zijn geweest dan was ik waarschijnlijk

nooit priester geworden. Het kwam door onze tijdelijke verhuizing in de oorlog. Mijn vader was opgepakt tijdens de razzia in 1944, hij zat in Duitsland. Oma woonde naast de grote Goudse Rijwegkerk. Mijn moeder en ik zijn bij haar in huis gegaan. Daar werd ik aangetrokken door de lichtjes in de kerk en ging ik 's avonds zo nu en dan naar het Lof. Ik vond het aardig om er te zijn, daar heb ik zeker mijn interesse voor religie gekregen. Dat is apart want mijn vader en moeder waren niet zo kerks."

Mulo Schiedam

"Een pater van de Singelkerk kwam op huisbezoek en stelde voor dat ik naar de Mulo van de Broeders in de Warande in Schiedam zou gaan. Mijn ouders hadden er geen bezwaar tegen. Achteraf vind ik het bijzonder dat ik, vanuit Oud Mathenesse, zo alleen en op eigen kracht daar naartoe ben gegaan. Ik heb toen pas mijn eerste communie gedaan. Het was kerstnacht 1946 en mijn vader was erbij. Ook ben ik bij de katholieke verkenner geweest. Ik groeide er een beetje in. Allemaal zaken die ik alleen deed, het was niet zo'n deel van mijn ouders. Ze hebben mij daarin vrijgelaten."

Moeilijke keus

"Daarna kwam voor mij de vraag wat ik ná de Mulo zou gaan doen. Het werd jongste

bediende op een scheepvaartkantoor. Priester worden trok mij nog steeds. Dat betekende echter ook: géén gezin kunnen stichten maar kloosterling worden. Ik denk dat mijn ouders het diep in hun hart moeilijk vonden dat ik niet zou trouwen. Er was tenslotte ook geen broer of zus die voor kleinkinderen zou kunnen zorgen. Militaire dienstplicht, andere baan, maar het verlangen naar priesterschap bleef. Mijn gevoel was duidelijk: Als ik niets doe in die richting dan is er kans dat ik daar altijd gefrustreerd over blijf. Ik wilde geen pater worden, dan had ik ook uitgezonden kunnen worden naar de missie. Dat was helemaal niet te doen voor mijn ouders! Maar ook zelf had ik dat moeilijk gevonden. Beter was het voor mij om priester van het Bisdome Rotterdam te worden. Bijzonder is het dat mijn ouders, twee jaar voor mijn wijding steeds meer kerkelijk meelevend zijn geworden. Mijn moeder heeft nog eerste communie gedaan. Terugkijkend een wonderlijke weg."

Pastoor Vismans begeleidt de uitvaart van zijn vader.

FOTO: PR

Pastoor Vismans laat foto's van de begrafenis van zijn vader zien. "Ik heb zelf de uitvaart gedaan, dat was heel bijzonder. Mijn moeder was in 1982 overleden, die uitvaart werd door een collega begeleid. Ik wilde naast mijn vader zitten om hem te kunnen troosten. Ik had al veel uitvaarten gedaan maar sinds mijn moeder is gestorven ben ik het in een andere sfeer gaan doen. Pas toen drong tot mij door wat het betekent om je moeder te verliezen. Afscheid nemen van je moeder is iets heel bijzonders. Je bent ontstaan in haar lichaam, je hebt in haar geleefd. Je ouders hebben je geholpen om te worden wie je nu bent. Daarna voelde ik meer verantwoordelijkheid voor mijn vader, de relatie met hem werd anders. We waren met zijn tweeën over. Ik realiseerde me: Als ik nu een nieuwe auto koop, hoef ik er niet meer eentje met vier deuren te kopen. Toch gek hè." De laatste jaren van zijn leven heeft zijn vader bij hem gewoond. "Bij zijn sterven heb ik gewaakt met vrienden, ik had mensen om mij heen die veel voor mij betekenen. Ik heb hem hier bediend. Hij is hier overle-

den. Je eigen vader bedienen, dat zorgt voor een brok in je keel. Hij is 's nachts overleden, ik zag de dood intreden en meteen zag ik ontspanning komen. Dat lijkt me toch het loslaten van de ziekte, van de verkramping. Wat bijzonder is: Op het moment van overlijden rolde er een traan uit zijn oog. Ik vraag me nog steeds af wat dat betekend heeft."

De mens

"Iedereen kent mij als pastoor, maar ik ben natuurlijk ook een gewoon mens, met goede vrienden om mij heen. Ik ben een Bourgondiër die van het leven houdt. Mensen hebben vaak ideeën van priesters en monniken waarbij ik wel eens denk: Hoe komen ze erbij? Toen ik naar Schiedam kwam dacht men dat ik ultraorthodox was. Misschien zien ze nu meer dat ik een gewoon mens ben. In de kerk sta ik wel voor de zuivere liturgie, daartoe voel ik me verplicht. Zeker nu we een pauselijke basiliek zijn. Misschien heb ik daardoor ook niet te maken met leegloop van de kerk, we hebben een herkenbare liturgie. De basiliek is echt mijn trots, het is de parel aan het Stadserv van Schiedam."

Brok in de keel

"Ik heb zeer veel uitvaarten begeleid, vind ik mooi om te doen. Natuurlijk raakt de ene uitvaart me meer dan de ander. Zeker bij mensen die ik gekend heb, kan ik een brok in mijn keel voelen. Maar ook bij mensen die ik niet ken: er is openheid bij een uitvaart, mensen zijn ontvankelijk, veel meer dan bij een huwelijk waar ze hopen dat het zo snel mogelijk voorbij is zodat ze kun-

nen gaan feesten. Ik zie de dood niet als het einde, ik geloof in het eeuwig leven. Dat probeer ik mee te geven tijdens de uitvaart." Pastoor Vismans krijgt achteraf regelmatig te horen 'dat hij het mooi gedaan heeft'. "Dat biedt een opening om aan mensen te vragen of zij het ook zo willen. Dan kunnen we daar eens over praten. Maar niet iedereen wil daar iets van weten."

Graf bekend

"Het is wel bijzonder om aan het graf van mijn vader en moeder te staan, ook omdat het de plek is waar ik zelf kom te liggen. Mijn naam en geboortedatum staan al op de steen vermeld. Natuurlijk wil ik de uitvaart vanuit deze Basiliek. Iedereen weet hoe ik de liturgie heb gevierd, zo wil ik het ook. Binnenkort word ik 75 jaar. Ik zeg wel eens: Dat is mijn laatste feestje, op mijn uitvaart na. Het mag een feestelijke mis zijn, koren mogen zingen, glaasje wijn erna. Ik wil opgebaard worden in mijn toga en met paarse sjerp. Je moet netjes aankomen in het huis van je hemelse Vader."

Feest

"Het is elke zondag weer een feest met de parochianen. Ik hoop dat de mensen mij zullen herinneren als een trouwe priester die het weinig af heeft laten weten en me zullen vergeven waarin ik tekort ben geschoten. Hopelijk zullen ze zeggen: Hij heeft ons geholpen om wat dichterbij de hemel te komen."

Reageren

Wilt u reageren op dit interview? Uw reacties zijn welkom via helen.teunissen@matrice.nl

Van wieg tot graf

Om de dood bespreekbaar te maken krijgt elke geïnterviewde, voorafgaand aan het gesprek, de volgende vragen voorgelegd:
 * Wat heeft u het meest geraakt in een uitvaart die u bijwoonde?
 * Welke (heel) bijzondere wens heeft u voor uw uitvaart?
 * Hoe wilt u herinnerd worden tijdens de uitvaart?
 Natuurlijk gaat het gesprek daarmee over het leven: wie bent u, wat is belangrijk voor u, hoe bent u opgegroeid. Tezamen met de bovengenoemde vragen wordt het daarmee een gesprek over de wieg tot en met het graf...
 TEKST: JULIEN VAN DER KOIJ